

احکام سبز جایگزین مناسبی برای حبس

صدور احکام جایگزین حبس از مهمترین دستاوردهای قانون جدید مجازات اسلامی مصوب سال ۹۲ است، قانونی که دست قضاات را برای صدور حکمی غیر از حبس برای مرتکبان جرائم عمدی که حداکثر مجازات قانونی آنها سه ماه حبس است، باز گذاشته و تا حدودی در کاهش تعداد زندانیان تاثیرگذار بوده است.

به گزارش ایسکانیوز و به نقل از میزان صدور احکام جایگزین حبس از مهمترین دستاوردهای قانون جدید مجازات اسلامی در سال ۹۲ است که دست قضاات را برای صدور حکم هایی غیر از حبس بازگذاشته است.

مطابق با ماده ۶۴ این قانون، مجازات های جایگزین حبس عبارت از دوره مراقبت، خدمات عمومی رایگان، جزای نقدی، جزای نقدی روزانه و محرومیت از حقوق اجتماعی که در صورت گذشت شاکی و وجود جهات تخفیف با ملاحظه نوع جرم و کیفیت ارتکاب آن، آثار ناشی از جرم، سن، مهارت، وضعیت، شخصیت و سابقه مجرم، وضع بزه دیده و سایر اوضاع و احوال، تعیین و اجرا می شود.

در دیدار مسئولان عالی قضایی با رهبر معظم انقلاب در ۹ تیرماه ۹۵ نیز این موضوع از سوی معظم له مورد تاکید قرار گرفت. حضرت آیت الله خامنه ای برنامه محوری و زمان بندی برای اجرای برنامه ها، پیشگیری از جرم و اصلاح قوانین را از دیگر الزامات اهمیت بسیار بالایی قوه قضاییه و خروجی مطلوب این قوه برشمردند و با تاکید مجدد بر لزوم کاهش مجازات حبس گفتند: باید با استفاده از افراد صاحب نظر و کارشناسان مجرب، برای مجازات های جایگزین زندان برنامه ریزی و طراحی شود.

دو هفته پس از بیانات مهم رهبر معظم انقلاب در این زمینه، معاون نظارت و بازرسی دیوان عالی کشور اعلام کرد که پس از این مرتکبین جرائم عمدی که مجازات قانونی آن ها ۳ ماه حبس باشد مطلقا باید به جای حبس به مجازات جایگزین حبس محکوم شوند و اقدام مهم دیوان عالی کشور در این زمینه به استفاده از مجازات های جایگزین حبس شتاب داد.

با اجرای مجازات های جایگزین حبس همچون ۵۴۰ ساعت خدمات عمومی رایگان در شهرداری گنبد، ۱۸۰ ساعت خدمات عمومی رایگان شامل پاکسازی حاشیه جاده ها از زباله های رها شده، ۲۰۰ ساعت خدمات عمومی رایگان در امامزاده یحیی بن زید گنبد کاووس به جای تحمل حبس در زندان، اجرای احکام سبز، کاشت ۶۰۰ اصله درخت و ... سرنوشت دیگری برای برخی از زندانیان رقم خورده است.

حکم جایگزین قابلیت تنبه و بازدارندگی بیشتری دارد

قاضی نقی زاده رئیس شعبه ۱۰۲ دادگاه کیفری ۲ شهرستان گنبد کاووس معتقد است زندان اثرات مادی و روانی جبران ناپذیری بر مجرم و خانواده او می گذارد که با مجازات جایگزین حبس می توان آن را کاهش داد. فراهم کردن امکان پذیرفته شدن محکومین در جامعه و پیشگیری از رفتار ضد اجتماعی آنان، به حداقل رسیدن حس انتقام در فرد محکوم و کاستن از هزینه نگهداری زندانی شامل پوشاک، خوراک و حفاظت مهمترین مزایای مجازات های جایگزین حبس است.

قاضی خوش ذوق گنبدی که در طی ۴ سال، ۵۰۰ مجازات جایگزین صادر کرده است، می‌گوید: مجازات کیفری فقط به معنای حبس مجرمان، پشت میله‌های زندان نیست، اما اگر قاضی به این نتیجه برسد حکم جایگزین قابلیت تنبه و بازدارندگی بیشتری برای این افراد دارد می‌تواند نسبت به صدور آن اقدام کند. البته دادگاه در تعیین مجازات، سن، شخصیت متهم، نحوه ارتکاب جرم، میزان خسارت وارده به شاکی یا جامعه، سابقه کیفری متهم و اوضاع و احوالی را که موجب وقوع جرم شده است، در نظر می‌گیرد.

به گفته وی از سال ۹۲ مجازات جایگزین صادر و بیشتر متهم‌ها را به خرید کتاب محکوم کرده‌ام. مجازات اصلی این افراد طبق قانون، زندان و حبس است، اما با رای جایگزین به خرید کتاب محکوم شدند. میزان محکومیت برخی از آن‌ها از ۲۰۰ هزار تومان شروع می‌شود و بعضاً تا هفت میلیون تومان هم می‌رسد. ما موفق شده‌ایم به این شیوه، حدود ده هزار کتاب با عناوین مختلف خریداری کنیم و در اختیار زندانیان گنبد کاووس قرار دهیم.

احکام سبز جایگزینی برای حبس

رئیس کل دادگستری کهگیلویه و بویراحمد هم از صدور احکام سبز به عنوان مجازات‌های جایگزین حبس خبر داده و گفته است: در راستای مجازات‌های جایگزین حبس برای مرتکبان تصرف عرصه منابع ملی و تخریب محیط زیست احکامی تحت عنوان احکام سبز صادر می‌شود.

حجت الاسلام و المسلمین مزارعی می‌گوید: برای مرتکبان تصرف عرصه منابع ملی و تخریب محیط زیست احکامی تحت عنوان احکام سبز صادر می‌شود.

وی با تأکید بر استفاده از مجازات‌های جایگزین حبس می‌افزاید: دادگستری استان به جای مجازات حبس، جزای نقدی و مجازات‌های تادیبی و تعزیری مجرمانی را که به عرصه ملی تجاوز و آن را تخریب می‌کنند به غرس نهال در محدوده مورد تصرف و نگهداری از آن به مدت یک تا سه سال ملزم می‌کند.

رئیس کل دادگستری استان کهگیلویه و بویراحمد تصریح می‌کند: این امر نه تنها موجب کاهش جمعیت کیفری بلکه موجب تنبیه مرتکب و احیای عرصه ملی می‌شود.

مزارعی ادامه می‌دهد: رئیس دادگاه کیفری دو شهرستان دنا در حکم جالبی چند مورد از متصرفان را طی احکامی محکوم به غرس نهال کرد که در حال حاضر در حال اجراست.

کاشت ۶۰۰ اصله درخت به جای خشکاندن ۶ اصله درخت کهن چنار یکی دیگر از مجازات‌های جایگزین حبس است، صادق حسنونند رئیس شعبه ۱، ۱، ۲ دادگاه کیفری ۲ کرج گفت: متهم به پرداخت جریمه ۶ میلیون تومانی و نیز کاشت ۶، ۰، ۰ اصله درخت به عنوان خدمات عمومی در کوهپایه شمالی شهر کرج محکوم شد.

وی بیان کرد: سال گذشته سازمان پارک و فضای سبز شهرداری کرج شکایتی را علیه فردی مطرح کرد که اقدامات وی منجر به نابودی

۶ اصله درخت چنار قدیمی شده بود.

رئیس شعبه ۱، ۱، ۲ دادگاه کیفری ۲ کرج افزود: با طرح این شکایت تحقیقات جامعی توسط دادسرا و هیئت سه نفره کارشناسی انجام شد و با توجه به حساسیت موضوع، معاون دادستان کرج نیز از طرف دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان مأموریت پیدا کرد تا گزارشی را در این زمینه تهیه و ارائه کند.

وی تصریح کرد: در همه گزارش‌ها محرز شد که خشکاندن درختان با استفاده از مواد نفتی و شیمیایی انجام شده و متهم که مجری طرح برج‌های جانشهر است می‌خواسته با این اقدام شرایطی را فراهم آورد تا با نمایان شدن نمای این برج‌های سه‌گانه، به منافع اقتصادی بیشتری دست یابد.

حسنوند با اشاره به حساسیتی که در موضوع حفظ سرمایه‌های ملی و طبیعی در بین قضات وجود دارد گفت: با توجه به اینکه اقدام انجام شده در راستای منافع شخصی و تخریب فضای سبز شهری بوده با در نظر گرفتن همه جوانب پرونده، متهم با استناد به ماده ۶ لایحه قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها که ناظر بر ماده ۶، ۸، ۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱، ۳، ۷، ۵ است و نیز ماده ۲، ۳ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱، ۳، ۹، ۲ به پرداخت ۶ میلیون تومان جریمه نقدی و کاشت ۶، ۰، ۰ اصله درخت در کوهپایه شمالی کرج با نظارت سازمان فضای سبز و اجرای احکام کیفری محکوم شد.

برای تمام محکومان نمیتوان مجازات حبس را در نظر گرفت

دادستان عمومی و انقلاب شهرستان فردیس هم در پاسخ به این سوال که مجازات‌های جایگزین حبس در کاهش جمعیت کیفری تاثیر گذار است یا خیر؟ می‌گوید: به طور قطع مجازات‌های جایگزین حبس بر کاهش آمار زندانیان تاثیر گذار است، همواره با مقوله جرم مواجه هستیم، در هر جامعه‌ای که شکل می‌گیرد مقرراتی برای آن جامعه تصویب می‌شود، عده‌ای از افراد از مقررات تخطی می‌کنند و جامعه برای نظم دهی مجدد همواره ضمانت‌های اجرایی متعددی را اجرا می‌کند، یکی از این مجازات‌ها حبس و زندان است.

جهانشاهلو می‌افزاید: زندان فی نفسه نه خوب است نه بد، زیرا برای تمام محکومان نمیتوان مجازات حبس را در نظر گرفت، لازمه این کار این است که زندان‌های گسترده‌ای داشته باشیم و بودجه‌های کلانی را در این رابطه اختصاص دهیم، نگهدارای متهمان و زندانیان یک مقوله است و بازپروری و مراقبت‌های بعد از خروج از زندان مقوله مهم تری است.

وی در طرح این پرسش که چه کسانی را باید به زندان بفرستیم اضافه می‌کند: وقتی امکانات ما محدود است برای زندانی کردن افراد باید یک سری مقررات را تصویب کنیم به طور مثال افراد خاص و خطرناک که لازم است مدتی را از اجتماع دور باشند به زندان معرفی شوند. حبس برای مجرمین خطرناک مجازات مناسبی است.

این قاضی درباره مجازات‌های جایگزین حبس نیز می‌گوید: مجازات‌های جایگزین حبس تاسیس جدیدی است که قضات همواره با آن آشنا می‌شوند، در جرائم زیست محیطی احکام خوبی در راستای مجازات‌های جایگزین حبس صادر می‌کنند در مجازات‌های جایگزین حبس فرد متوجه اشتباهش می‌شود و در صورتی که اقداماتی را مجرم و متهم انجام داده و به شخص یا جامعه آسیب رسانده است، جبران

خسارت وارده صورت می گیرد.